

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 515/2025-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, Mlynská 28, Košice, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/113/2023 z 20. februára 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/113/2023 z 20. februára 2025 vo výroku o odmietnutí dovolania (výrok I) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/113/2023 z 20. februára 2025 vo výroku o odmietnutí dovolania (výrok I) **zrušuje a vec vracia** Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júna 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

2. Podľa sťažovateľa jeho práva porušil najvyšší súd, ktorý svojím uznesením sp. zn. 4Cdo/113/2023 z 20. februára 2025 odmietol sťažovateľovo dovolanie v civilnej sporovej veci. Sťažovateľovo dovolanie sa v podstatnej časti týkalo nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a na zvýšenie tejto náhrady a povinnosti na náhradu trov znaleckého dokazovania.

3. Na základe tvrdeného porušenia práv sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu zrušil. Zároveň si sťažovateľ uplatnil právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

4. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu bývalého Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 22C/426/2023 vyplýva nasledovný stav veci:

5. Sťažovateľ si žalobou doručenu okresnému súdu 11. marca 2013 uplatnil viacero nárokov na náhradu škody, ktoré vznikli v dôsledku poškodenia jeho zdravia pri dopravnej nehode 21. augusta 2011. Okrem iného si uplatnil aj náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „náhrada“) v sume 58 478,40 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 28. februára 2013 do zaplatenia a nárok na zvýšenie náhrady v sume 29 239,20 eur. Pri výpočte náhrady a jej zvýšenia vychádzal zo znaleckého posudku, ktorý sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotil na 3 720 bodov, zvýšenie sťažovateľ žiadal v rozsahu 50 % z požadovanej náhrady.

6. Podaním datovaným 3. septembra 2018 (doručeným okresnému súdu 7. septembra 2018) sťažovateľ žiadal o úpravu žaloby tak, že z titulu náhrady si uplatňoval okrem pôvodne žalovanej sumy aj nárok na zaplatenie 22 322,40 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 1. novembra 2018 do zaplatenia (celkovú sumu náhrady sťažovateľ zaokrúhlil na 80 801 eur) a z titulu zvýšenia náhrady si uplatňoval okrem pôvodne žalovanej sumy aj nárok na zaplatenie sumy vo výške 11 161,20 eur (celková suma zvýšenia náhrady tak predstavovala 40 400,04 eur). Toto podanie odôvodnil tým, že v sporovom konaní boli podané viaceré znalecké posudky, pričom podľa jedného z nich bolo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotenú na 5 140 bodov a sťažovateľ požadované nároky upravil podľa tohto znaleckého posudku. Výslovne uviedol, že nejde o zmenu žaloby, ale len o úpravu pôvodne uplatnenej náhrady škody na zdraví, pri ktorej došlo znaleckým dokazovaním k zmene ohodnotenia.

7. Okresný súd uvedené podanie posúdil ako zmenu žaloby, ktorú pripustil uznesením na pojednávaní 14. januára 2019.

8. Po pripustení zmeny žaloby vzal sťažovateľ 7. marca 2019 žalobu čiastočne späť z dôvodu, že zohľadnil svoju spoluvinu na vzniku dopravnej nehody v rozsahu 15 %. Vzhľadom na to po späťvzatí z titulu nároku na náhradu žiadal zo sumy uplatnenej v pôvodnej žalobe už len zaplatenie 49 706,64 eur s úrokmi z omeškania (t. j. z pôvodne žalovanej sumy vzal späť čiastku 8 771,76 eur) a zo sumy uplatnenej v roku 2018 žiadal už len zaplatenie sumy 20 634,26 s úrokom z omeškania (t. j. zo sumy uplatnenej v roku 2018 vzal späť čiastku 1 688,14 eur). Ústavný súd upozorňuje, že sťažovateľ to výslovne uviedol na strane 7 svojho podania. V časti zvýšenia náhrady vzal návrh späť v sume 5 229,59 eur, ale nijako nešpecifikoval, či túto čiastku vzal späť z pôvodne žalovanej sumy alebo zo sumy uplatnenej v roku 2018, resp. či išlo o pomerné späťvzatie z oboch týchto súm.

9. Okresný súd rozsudkom č. k. 22C/426/2013-493 z 12. júna 2019 okrem iného zastavil konanie v časti náhrady a zvýšenia náhrady z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby (bod I výroku rozsudku); priznal sťažovateľovi nárok na náhradu v sume 49 706,64 eur s úrokmi z omeškania

vo výške 8,75 % ročne od 28. februára 2013 do zaplatenia a nárok na zvýšenie náhrady v sume 14 911,19 eur (bod II výroku rozsudku okresného súdu) a žalobu vo zvyšnej časti nárokov na náhradu a zvýšenie náhrady zamietol (bod IV výroku rozsudku okresného súdu).

10. Okresný súd ďalej rozhodol o náhrade trov konania sporových strán tak, že sťažovateľovi priznal proti žalovanému právo na ich náhradu vo výške 20,84 % (bod V výroku rozsudku okresného súdu).

11. Sťažovateľovi tiež okresný súd uložil povinnosť nahradiť trovy znaleckého dokazovania v rozsahu 39,58 % zo vzniknutých trov trom rôznym znalcom (body VII, IX a XI výroku rozsudku okresného súdu).

12. Ak ide o nároky na náhradu a zvýšenie náhrady, okresný súd sa v odôvodnení svojho rozsudku najprv venoval námietke premlčania, ktorú žalovaný vzniesol voči tej časti nárokov, ktoré si žalobca uplatnil na súde v roku 2018 (body 109 až 117 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

13. Okresný súd, vychádzajúc zo znaleckého dokazovania, konštatoval, že k ustáleniu zdravotného stavu sťažovateľa po dopravnej nehode došlo v marci roku 2013. Na základe uvedeného potom uzavrel, že nároky uplatnené sťažovateľom v roku 2018 boli uplatnené po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby upravenej v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá začala sťažovateľovi plynúť od ustálenia jeho zdravotného stavu.

14. Okresný súd sa výslovne vyjadril aj k argumentácii sťažovateľa, podľa ktorej žiaden z uplatnených nárokov nebol premlčaný, pretože sťažovateľ si žalobou v roku 2013 uplatnil celý nárok na náhradu škody na zdraví, nežiadal teda len čiastočnú náhradu tejto škody a v roku 2018 len upravil vyčíslenie tohto nároku. Preto podľa sťažovateľa podaním žaloby došlo k spočínutiu premlčacej doby v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka.

15. Okresný súd sa s touto argumentáciou nestotožnil a s poukazom na ustálenú judikatúru všeobecných súdov konštatoval, že nárok na náhradu je majetkovým právom, ktoré sa viaže na osobu sťažovateľa a podlieha premlčaniu, pričom pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci moment ustálenia zdravotného stavu (rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 11Co/72/2012). Rovnaké závery potom v zmysle ustálenej judikatúry platia aj pre nárok na zvýšenie náhrady (rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 24Co/678/2015).

16. Na základe uvedeného potom konštatoval, že námietka premlčania vznesená žalovaným v časti nárokov za náhradu vo výške 22 322,60 eur z titulu náhrady a vo výške 11 160,84 eur, ktoré boli sťažovateľom uplatnené v roku 2018, bola dôvodná. Okresný súd preto žalobu v časti týchto nárokov zamietol, resp. konanie v časti zastavil z dôvodu späťvzatia zo strany žalovaného. Ústavný súd pre stručnosť a prehľadnosť nebude reprodukovat' spôsob, akým okresný súd vypočítal sumy, ktoré mal sťažovateľ vziať späť, tento výpočet však bol v rozpore s tým, čo sťažovateľ výslovne uviedol vo svojom späťvzatí z roku 2019 (pozri bod 8 odôvodnenia tohto nálezu). Podľa okresného súdu zo sumy náhrady uplatnenej v roku 2018 vo výške 22 322,60 eur vzal sťažovateľ späť sumu 2 890,70 eur a zo sumy zvýšenia náhrady uplatnenej v roku 2018 vo výške 11 160,84 eur vzal sťažovateľ späť sumu 1 455,33 eur (bod 117 rozsudku okresného súdu).

17. Potom, ako sa okresný súd vyjadril k nárokom na náhradu a jej zvýšenie uplatneným v roku 2018, ďalej vo vzťahu k nároku na náhradu uviedol, že vyhodnotením záverov znaleckého

dokazovania dospel k záveru, podľa ktorého bolo sťaženie spoločenského uplatnenia správne ohodnotené na 4 740 bodov (bod 131 odôvodnenia rozsudku okresného súdu). Napriek tomu však okresný súd vychádzal pri stanovení výšky náhrady z bodového ohodnotenia podľa znaleckého posudku, na ktorý žalobca poukázal v pôvodnej žalobe, t. j. 3 720 bodov.

18. Na tomto mieste sa okresný súd opätovne vrátil k premlčaniu nárokov, na rozdiel od predchádzajúcej časti svojho rozsudku, ktorá sa týkala peňažnej sumy, tu však uviedol, že musel vziať do úvahy premlčanie bodového ohodnotenie vo výške 1 020 bodov, ktoré si podľa okresného súdu sťažovateľ uplatnil až v roku 2018 (počet 1 020 bodov podľa ústavného súdu zrejme predstavoval rozdiel medzi správnym bodovým ohodnotením podľa znaleckého posudku podaného v konaní pred súdom a bodovým ohodnotením predloženým sťažovateľom pri podaní žaloby). Okresný súd následne zohľadnil spoluvinu sťažovateľa na vzniku dopravnej nehody v rozsahu 15 % a uzavrel, že nárok sťažovateľa bol dôvodný v rozsahu 49 706,54 eur, ktorý žalobcovi aj priznal spolu s uplatnenými úrokmi z omeškania (bod 133 odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

19. Okresný súd ďalej uviedol, že vo zvyšnej časti nepremlčaného nároku bola žaloba zamietnutá. Ústavný súd však za dôležité považuje zdôrazniť, že okresný súd sťažovateľovi nepremlčanú časť nároku, teda časť náhrady podľa pôvodnej žaloby z roku 2013, priznal v celom rozsahu, v ktorom si ho sťažovateľ uplatnil s prihliadnutím na čiastočné späťvzatie žaloby, t. j. v sume 49 706,54 eur s príslušenstvom (pozri bod 8 odôvodnenia tohto nálezu).

20. Ak ide o nárok na zvýšenie náhrady, okresný súd v ďalšej časti svojho rozsudku za dôvodné považoval priznanie zvýšenia v sume 14 911,99 eur, čo predstavovalo 30 % z priznanej sumy náhrady vo výške 49 706,54 eur. V prevyšujúcej časti nárok na zvýšenie náhrady okresný súd zamietol (bod 136 odôvodnenia rozsudku okresného súdu). Ústavný súd upozorňuje, že okresný súd tu výslovne neuviedol výšku zamietnutého nároku, resp. či a v akom rozsahu bolo konanie zastavené v tej časti nároku na zvýšenie náhrady, ktorú si sťažovateľ uplatnil v pôvodnej žalobe.

21. Pri rozhodnutí o trovách konania sporových strán okresný súd vychádzal z toho, že sťažovateľ bol úspešný v rozsahu 60,42 % z celkovej uplatnenej sumy a žalovaný v rozsahu 39,58 %, a preto sťažovateľovi priznal ich náhradu podľa pomeru úspechu vo veci samej (§ 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP).

22. Rovnako pri trovách znaleckého dokazovania zaviazal okresný súd sťažovateľa na ich náhradu podľa pomeru jeho úspechu vo veci samej.

23. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu včas odvolanie, a to proti bodom IV, V, VII, IX a XI výroku rozsudku, t. j. proti i) výroku o zamietnutí žaloby, ii) výroku o trovách konania sporových strán a iii) výrokom o trovách znaleckého dokazovania, ktoré mal nahradiť.

24. V časti týkajúcej sa zamietnutia nároku na náhradu a zvýšenie náhrady sťažovateľ zopakoval svoju argumentáciu, v zmysle ktorej došlo k spočívaniu premlčacej doby už podaním žaloby, v ktorej si uplatnil právo na náhradu celej škody na zdraví a v priebehu konania len upravoval finančné vyjadrenie náhrady za túto škodu podľa výsledkov znaleckého dokazovania. Preto žiadal priznať všetky uplatnené nároky.

25. Na druhej strane však uviedol, že v žalobe podanej v roku 2013 si uplatňoval z titulu náhrady sumu 58 478,50 eur a zvýšenie náhrady v sume 29 239,20 eur, ktoré neboli premlčané ani v zmysle

argumentácie okresného súdu, preto mal okresný súd priznať tieto nároky až do výšky vyššie uvedených súm.

26. V odvolaní ďalej namietal, že zvýšenie náhrady mu malo byť priznané v rozsahu 50 % z náhrady.

27. Ak ide o trovy konania účastníkov a trovy znaleckého dokazovania, sťažovateľ rozhodnutie okresného súdu považoval za nesprávne v tom, že pri posudzovaní práva na náhradu trov konania započítal ako neúspech sťažovateľa aj nepriznané nároky na náhradu a zvýšenie náhrady, ktorých výška závisela od výsledku znaleckého dokazovania.

28. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru všeobecných súdov, podľa ktorej v prípadoch, v ktorých priznanie výšky plnenia závisí od výsledkov znaleckého dokazovania alebo od úvahy súdu, nie je možné žalobcu považovať za procesne neúspešného, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože žalobcu nemožno zatážiť zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe znaleckého dokazovania alebo úvahy súdu. Žalobcu preto v takom prípade treba považovať za úplne procesne úspešného, keďže mal úspech vo vzťahu k základu uplatňovaného nároku (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 10Co/191/2017).

29. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom č. k. 14Co/252/2019-628 z 18. októbra 2022 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu vo výrokoch o zamietnutí žaloby a o povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy znaleckého dokazovania; zmenil však rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania sporových strán tak, že sťažovateľovi priznal právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

30. Ak ide o zamietnutie žaloby v časti náhrady a zvýšenia náhrady, krajský súd v odpovedi na námietky sťažovateľa rovnako ako okresný súd uviedol, že nárok na náhradu má charakter majetkového práva, ktoré podlieha premlčaniu. Na potvrdenie tohto záveru citoval okrem iného aj rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4 Cdo 152/2010, v zmysle ktorého jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, u ktorých bežia samostatné premlčacie doby. Počiatok ich behu je stanovený okamihom, keď sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. V tomto zmysle sa poškodený o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, keď sa po skončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo, a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať jeho ohodnotenie. V tejto súvislosti krajský súd odkázal aj na rozhodnutie ústavného súdu vo veci sp. zn. I. ÚS 364/2015. Okrem toho krajský súd poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 Cdo 160/2012, v zmysle ktorého aj nárok na zvýšenie náhrady je majetkovým právom a podlieha premlčaniu v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

31. Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský súd uzavrel, že okresný súd správne vyhodnotil ako premlčané tie nároky, ktoré si žalobca uplatnil podaním doručeným okresnému súdu 10. septembra 2018 (ústavný súd podotýka, že správne malo byť 7. septembra 2018, čo však nie je v danej veci rozhodujúce).

32. Krajský súd tiež potvrdil ako vecne správne rozhodnutie okresného súdu v tej časti, v ktorej bolo sťažovateľovi priznané zvýšenie náhrady v rozsahu 30 % z priznanej náhrady.

33. Krajský súd sa však nijako nevyjadril k sťažovateľovej námietke o tom, že nároky na náhradu a na zvýšenie náhrady mu mali byť priznané až do výšky, v akej si ich uplatnil v pôvodnej žalobe, t. j. do sumy 58 478,50 eur, resp. do sumy 29 239,20 eur, pretože v tejto časti neboli tieto nároky premlčané.

34. Ak ide o náhradu trov konania sporových strán v konaní pred okresným súdom, krajský súd prisvedčil argumentácii sťažovateľa v tom, že ak výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého dokazovania, v takom prípade treba žalobcu považovať za procesne úspešného, ak mu bola priznaná aspoň časť nároku. Krajský súd tu poukázal aj na judikatúru ústavného súdu, ktorá potvrdzuje takýto výklad príslušných ustanovení CSP (napr. rozhodnutie vo veci sp. zn. III. ÚS 475/2018). Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov sporových strán a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

35. Na druhej strane však krajský súd vo vzťahu k výrokom týkajúcim sa povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy znaleckého dokazovania uviedol, že sťažovateľ údajnú nesprávnosť týchto výrokov nijako neodôvodnil a navyše nenapadol súvisiace výroky, ktorými bola povinnosť na náhradu trov znaleckého dokazovania podľa pomeru úspechu uložená aj žalovanému (body VIII, X a XII výroku rozsudku okresného súdu). Z týchto dôvodov krajský súd odvolaniu sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.

36. Ak ide o trovy odvolacieho konania, krajský súd nárok na ich náhradu priznal žalovanému v rozsahu 100 %.

37. Ústavný súd pre úplnosť dodáva, že odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal aj žalovaný a krajský súd svojím rozsudkom rozhodol aj o tomto odvolaní, táto skutočnosť však pre rozhodnutie ústavného súdu nie je podstatná.

38. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie i) proti výroku, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu (t. j. proti rozhodnutiu o zamietnutí nárokov na náhradu a zvýšenie náhrady a proti povinnosti sťažovateľa uhradiť trovy znaleckého dokazovania) a ii) proti výroku o náhrade trov odvolacieho konania (dovolanie v časti týkajúcej sa trov odvolacieho konania ústavný súd meritórne neskúma, preto sa mu nebude bližšie venovať).

39. Sťažovateľ v časti týkajúcej zamietnutia nárokov na náhradu a zvýšenie náhrady v dovolaní zopakoval svoju argumentáciu v tom zmysle, že podaním žaloby si uplatnil nárok na náhradu celej škody na zdraví, preto nedošlo k premlčaniu žiadneho z ním uplatnených nárokov. K tomu sťažovateľ uviedol, že krajský súd sa zaoberal otázkou začiatku plynutia premlčacej doby, ale nedal sťažovateľovi odpoveď na aplikáciu § 112 Občianskeho zákonníka v jeho veci [dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP].

40. Okrem toho sťažovateľ namietal aj nesprávne rozhodnutie krajského súdu v právnej otázke, ktorá ešte nebola dovolacím súdom vyriešená [dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP]. V tejto súvislosti sťažovateľ sformuloval dovolaciu otázku, či podaním žaloby na náhradu škody na zdraví dochádza k spočínaniu premlčacej doby v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k celej náhrade tejto škody, a to bez ohľadu na prípadné iné (aj vyššie) bodové posúdenie v znaleckom dokazovaní vykonanom v konaní, alebo sa spočívanie premlčacej doby viaže výlučne na náhradu škody v sume náhrady uvedenej v podanej žalobe.

41. Sťažovateľ v dovolaní tvrdil, že žiaden z ním uplatnených nárokov nebol premlčaný, v rámci svojej argumentácie však zároveň dodal a v texte dovolania aj zvýraznil, že aj keby mali byť premlčané nároky uplatnené v roku 2018, potom okresný súd mal žalobcovi priznať sumy náhrady a zvýšenia náhrady až do vo výšky uplatnenej v žalobe v roku 2013, keďže tieto neboli premlčané. K tejto časti svojej argumentácie sťažovateľ pripojil aj detailné výpočty súm náhrady a jej zvýšenia, ktoré mu mali byť priznané z pôvodných, nepremlčaných nárokov (pozri bod 71 odôvodnenia tohto nálezu).

42. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v dovolaní už nespochybňoval rozhodnutie krajského súdu v otázke priznania zvýšenia náhrady v rozsahu 30 % z náhrady.

43. Vo vzťahu k trovám znaleckého dokazovania sťažovateľ v dovolaní namietal, že rozhodnutie krajského súdu bolo arbitrárne, pretože ním uvedené odvolacie dôvody týkajúce sa trov sporových strán boli spoločné aj pre trovy znaleckého dokazovania, pretože sa pri nich uplatňujú rovnaké princípy. Preto ak bol sťažovateľ vo veci samej úspešný v celom rozsahu, nemala mu byť uložená povinnosť nahradiť trovy znaleckého dokazovania a tieto mal v celom rozsahu nahradiť žalovaný [dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP].

44. Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením v bode I výroku podľa § 447 písm. f) CSP odmietol dovolanie v časti smerujúcej proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku krajského súdu a v bode II výroku zrušil rozsudok krajského súdu vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania.

45. V odôvodnení uznesenia v otázke premlčania nárokov na náhradu a zvýšenie náhrady najvyšší súd podrobne citoval tie časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu, v ktorých krajský súd aj s poukazom na judikatúru najvyššieho a ústavného súdu uviedol, že dotknuté nároky majú povahu majetkových práv a podliehajú premlčaniu v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd skonštatoval, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu bolo v tejto otázke dostatočné a skutkové a právne závery krajského súdu nemožno považovať za svojvoľné, neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Okrem toho zdôraznil, že sťažovateľ sa nesprávne domnieva, že uvedenou argumentáciou krajského súdu neboli jeho argumenty týkajúce sa § 112 Občianskeho zákonníka riadne zohľadnené. Podľa najvyššieho súdu preto tu nebol daný dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

46. Ak ide o otázku právneho posúdenia premlčania náhrady a zvýšenia náhrady [dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP], najvyšší súd zdôraznil, že krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že odvolacie námietky sťažovateľa považoval za nedôvodné, pretože súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že zdravotný stav sťažovateľa bol ustálený v marci 2013, preto tie nároky, ktoré si žalobca uplatnil na súde až v roku 2018, boli v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka premlčané. K týmto záverom najvyšší súd opätovne citoval z odôvodnenia krajského súdu s odkazmi na príslušnú judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu.

47. Najvyšší súd k tomu dodal, že dĺžka (subjektívnej) premlčacej doby je upravená v § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a nie v § 112 Občianskeho zákonníka, ktorým je upravená otázka prerušenia jej plynutia.

48. Najvyšší súd na základe uvedeného uzavrel, že v konaní pred krajským súdom nedošlo k porušeniu práv sťažovateľa a že položenou otázkou sťažovateľ nereflektoval skutkový stav ustálený okresným a krajským súdom a dovolacia otázka tak nesmerovala k riešeniu kľúčovej

právnej otázky, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP. Podľa argumentácie najvyššieho súdu je v zmysle už uvedených zákonných ustanovení kľúčovou právnou otázkou taká otázka, ktorá viedla k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu a ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej rozhodujúca, t. j. od jej vyriešenia záviselo rozhodnutie vo veci samej.

49. Vo svojom uznesení sa najvyšší súd nijako nevyjadril k námietke sťažovateľa, že náhrada a jej zvýšenie mu mali byť priznané minimálne vo výške uplatnenej v žalobe, t. j. v nepremlčanej časti týchto nárokov.

50. Vo vzťahu k nedostatku odôvodnenia rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa trov znaleckého dokazovania najvyšší súd uviedol, že súhlasí s krajským súdom v tom, že sťažovateľ nijako neodôvodnil svoje odvolanie vo vzťahu k výrokom, podľa ktorých mu bola uložená povinnosť čiastočne nahradiť trovy znaleckého dokazovania. Okrem toho najvyšší súd zdôraznil, že sťažovateľ nenapadol závislé výroky rozsudku okresného súdu o čiastočnej náhrade trov konania znaleckého dokazovania žalovaným, a preto krajský súd tieto výroky nemohol zmeniť v neprospech žalovaného, ktorý sám tieto výroky odvolaním nenapadol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

51. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti v časti týkajúcej sa náhrady a zvýšenie náhrady v podstate zopakoval svoje argumenty z dovolacieho konania. Podstatou tejto argumentácie je tvrdenie, že podaním žaloby o náhradu škody na zdraví spočíva premlčacia doba vo vzťahu k akýmkoľvek nárokom na náhradu tejto škody, teda aj k akýmkoľvek peňažným nárokom uplatneným z titulu náhrady a zvýšenia náhrady nad rámec peňažných nárokov uplatnených v pôvodnej žalobe.

52. Podľa sťažovateľa krajský súd na jeho argumentáciu vôbec nereagoval, v dôsledku čoho bolo rozhodnutie nedostatočne odôvodnené a tento nedostatok nenapravil ani najvyšší súd.

53. Sťažovateľ ďalej namietal, že najvyšší súd sa vôbec nezaoberal dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP, t. j. otázkou nesprávneho právneho posúdenia otázky premlčania nárokov na náhradu a zvýšenie náhrady.

54. Zdôraznil, že v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka je podstatné, či sa uplatní samotné právo, a to bez ohľadu na výšku jeho finančného ohodnotenia.

55. Okrem toho uviedol, že ak si v pôvodnej žalobe uplatnil nárok na náhradu vo výške 58 478,80 eur a zvýšenie náhrady vo výške 29 239,20 eur, potom odvolací súd mohol sťažovateľovi napriek námietke premlčania priznať náhrady a zvýšenie náhrady do výšky súm uplatnených v pôvodnej žalobe, a to napriek vznesenej námietke premlčania.

56. Ak ide o trovy znaleckého dokazovania, sťažovateľ považoval rozhodnutia krajského a najvyššieho súdu za svojvoľné.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, replika sťažovateľa a vyjadrenie zúčastnenej osoby

57. V podstatnej časti svojho vyjadrenia k ústavnej sťažnosti najvyšší súd uviedol, že v konaní pred ústavným súdom mu neprislúcha „už vykonaný proces posudzovania prípustnosti a dôvodnosti dovolania založiť nanovo na takej právnej argumentácii, ktorá by bola odpoveďou na jednotlivé námietky obsiahnuté v podanej ústavnej sťažnosti“. K tomu ústavný súd poznamenáva, že všetky námietky podstatné pre posúdenie, či došlo k porušeniu sťažovateľových ústavných práv, boli sťažovateľom uvedené už v dovolacom konaní pred najvyšším súdom.

58. Najvyšší súd dodal, že jeho uznesenie neporušilo sťažovateľove práva, keďže bolo dostatočne a presvedčivo odôvodnené a nie je svojvoľné.

59. Napriek výzve ústavného súdu, ktorá mu bola doručená prostredníctvom právneho zástupcu, sa sťažovateľ k argumentácii najvyššieho súdu nevyjadril.

60. V súlade s ustanoveniami § 33 ods. 2 a § 126 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyzval ústavný súd na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti aj zúčastnenú osobu, ktorou je žalovaný v sťažovateľovej civilnej sporovej veci (poisťovateľ prevádzkovateľa motorového vozidla zúčastneného na dopravnej nehode). Zúčastnená osoba je poisťovňou so sídlom v Českej republike a výzva ústavného súdu jej bola doručená prostredníctvom jej pobočky so sídlom v Slovenskej republike, ktorá ju zastupovala v civilnom sporovom konaní. Zúčastnená osoba na výzvu ústavného súdu nereagovala.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K nároku na náhradu a jej zvýšenie:

61. Z uznesenia najvyššieho súdu je bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že najvyšší súd považoval za správny právny názor krajského súdu, podľa ktorého nároky na náhradu a jej zvýšenie uplatnené sťažovateľom v roku 2018 boli premlčané. Keďže žalovaný proti týmto nárokom vzniesol námietku premlčania, nemohli byť sťažovateľovi priznané.

62. Uvedený právny názor vychádzal z judikatúry všeobecných súdov, na ktorú krajský a najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach poukazovali. K tomu ústavný súd dodáva, že dotknutá judikatúra všeobecných súdov bola potvrdená aj judikatúrou ústavného súdu, ktorá je už ustálená (rozhodnutia vo veciach I. ÚS 236/2015, I. ÚS 364/2015, I. ÚS 384/2015, I. ÚS 418/2016, III. ÚS 399/2016 a IV. ÚS 473/2022).

63. Ak teda najvyšší súd súhlasil s krajským súdom v tom, že nároky sťažovateľa uplatnené v roku 2018 boli premlčané, je zrejmé, že vo vzťahu k týmto nárokom nedošlo podaním žaloby k spočínutiu premlčacej doby v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Ústavný súd to považuje za dostatočnú odpoveď na použitie § 112 Občianskeho zákonníka v sťažovateľovej veci [dovoliacie dôvody podľa § 420 písm. f) CSP]. Sťažovateľova ústavná sťažnosť v časti, v ktorej namietal,

že na jeho argumentáciu vo vzťahu k aplikácii § 112 Občianskeho zákonníka nereagoval, preto nie je dôvodná.

64. Za dôvodné však ústavný súd považuje sťažovateľove námietky o tom, že najvyšší súd porušil jeho ústavné práva, pretože sa riadne nezaoberal dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

65. V tejto časti dovolania sa sťažovateľova otázka týkala práve správnosti uvedeného právneho záveru o premlčaní nárokov uplatnených sťažovateľom v roku 2018. Tento právny záver bol v sťažovateľovej veci rozhodujúci, preto ústavný súd nemôže súhlasiť s názorom najvyššieho súdu, že sťažovateľom sformulovaná dovolacia otázka sa netýkala kľúčovej právnej otázky.

66. Ústavný súd pripomenie, že podľa jeho vlastnej judikatúry náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia predstavuje „... majetkové právo viazané na konkrétnu osobu, ktoré sa premlčuje, pretože jeho obsahom je peňažná satisfakcia, ktorá je priznávaná na základe nemajetkovej roviny. Práve obsah uvedeného nároku je určujúci, resp. definuje právo na sťaženie spoločenského uplatnenia ako právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Právo na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia má podľa uvedenej judikatúry obdobne charakter majetkového práva, ktoré sa premlčuje, pričom pre začiatok plynutia premlčacej lehoty je rozhodujúci okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného, t. j. vykonania bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia.“ (rozhodnutie vo veci I. ÚS 418/2016, bod 24 odôvodnenia).

67. Vzhľadom na skutočnosť, že obsahom práva na náhradu a jej zvýšenie je peňažná satisfakcia, ide tu o nároky, ktoré sú vyčísliteľné a súd ich môže priznať len v peniazoch. Preto nebol svojvoľný záver všeobecných súdov o tom, že podaním žaloby došlo k spočínutiu premlčacej doby nárokov na náhradu a jej zvýšenie len v takom rozsahu, v akom boli tieto nároky vyčíslené peňažnými čiastkami v žalobe, resp. že nároky uplatnené v roku 2018 boli premlčané.

68. Sťažovateľova dovolacia argumentácia sa však netýkala len správnosti uvedeného právneho záveru, ale aj zreteľne sformulovanej a zvýraznenej námietky, že ak peňažné nároky uplatnené v pôvodnej žalobe (t. j. v roku 2013) neboli premlčané, mali byť priznané až do rozsahu, v akom boli uplatnené.

69. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že sťažovateľova výhrada je podstatná len vo vzťahu k nároku na zvýšenie náhrady, nie vo vzťahu k samotnej náhrade, ktorá mu bola priznaná v celom rozsahu, v akom si ho uplatnil s prihliadnutím na čiastočné späťvzatie žaloby (pozri bod 8 odôvodnenia tohto nálezu).

70. Na druhej strane nárok na zvýšenie náhrady bol sťažovateľom v pôvodnej žalobe uplatnený vo výške 29 239,20 eur, z ktorej mu okresný súd priznal sumu 14 911,99 eur.

71. Z odôvodnenia okresného súdu vo vzťahu k zvýšeniu náhrady je zrejmé, že zvýšenie bolo priznané v rozsahu 30 % z náhrady, pričom tento rozsah sťažovateľ v dovolaní a ani v ústavnej sťažnosti nespochybňoval. Za podstatné ústavný súd tiež považuje, že podľa samotného okresného súdu bolo sťaženie spoločenského uplatnenia správne ohodnotenú na 4 740 bodov, t. j. na sumu 74 518,80 eur. Na základe správneho bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia a s prihliadnutím na spoluvinu sťažovateľa v rozsahu 15 % by zvýšenie náhrady v rozsahu 30 % predstavovalo sumu 19 000,85 eur (ústavný súd upozorní, že rovnaký výpočet obsahovalo

aj sťažovateľovo dovolanie). Táto suma je nižšia ako suma, ktorú si z titulu zvýšenia náhrady sťažovateľ včas uplatnil na súde. Preto bola relevantná sťažovateľova otázka, prečo mu nebola z titulu náhrady priznaná suma 19 000,85 eur.

72. Ak okresný súd uviedol, že pri určení výšky sťaženia spoločenského uplatnenia a následne aj zvýšenia náhrady vychádzal z premlčania nároku vo výške 1 020 bodov z bodového ohodnotenia, potom nie je bez ďalšieho vysvetlenia zrejmé, prečo sa toto premlčanie malo týkať aj včas uplatneného, t. j. nepremľčaného peňažného nároku z titulu zvýšenia náhrady. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že znalecký posudok a v ňom uvedené bodové ohodnotenie náhrady sú dôkazmi o nároku (pozri § 207 CSP), nie sú samotným nárokom, a preto premlčaniu nepodliehajú. Navyše, okresný súd nebol znaleckým posudkom na 3 720 bodov predloženým sťažovateľom nijako viazaný a nebol povinný z neho vychádzať, keďže išlo o dôkaz, ktorý má súd hodnotiť podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo (§ 197 ods. 1 CSP). Už len pre úplnosť treba dodať, že z rozhodnutí všeobecných súdov veci sťažovateľa nevyplýva, že by po podaní žaloby došlo k zmene sťažovateľovho zdravotného stavu, t. j. v tejto otázke nedošlo k zmene skutkového stavu, a sťažovateľ si sumu 29 239,20 eur v pôvodnej žalobe uplatňoval z titulu zvýšenia náhrady.

73. V súvislosti s nárokom na zvýšenie náhrady je však potrebné aj zopakovať, že na základe čiastočného späťvzatia žaloby okresný súd zastavil konanie v časti nároku na zvýšenie náhrady v sume 5 229,59 eur. V odôvodnení svojho rozsudku potom konštatoval, že sťažovateľ vzal nárok na zvýšenie náhrady uplatnený v roku 2018 späť vo výške späť v sume 1 445,33 eur. Bez výslovného sťažovateľovho vyjadrenia v tejto otázke ale nie je zrejmé, ako k tomuto záveru súd dospel, pretože výlučne sťažovateľ ako žalobca mal oprávnenie disponovať predmetom konania (pozri napr. III. ÚS 92/2020, bod 29 odôvodnenia), t. j. výlučne sťažovateľ mal právo určiť, ktorú časť uplatneného nároku vzal späť.

74. Zároveň, ak okresný súd odôvodnil zastavenie konania v časti zvýšenia náhrady len v rozsahu 1 445,33 eur, potom je nepreskúmateľné jeho rozhodnutie vo zvyšnej časti zastavenia konania v sume 3 784,26 eur.

75. V dôsledku uvedených nedostatkov odôvodnenia rozsudku okresného súdu preto okresný súd nedostatočne vysvetlil, prečo bola sťažovateľovi z nepremľčaného nároku na zvýšenie náhrady uplatneného v pôvodnej žalobe priznaná len suma 14 911,99 eur namiesto sumy 19 000,85 eur.

76. Nesprávny postup okresného súdu napriek sťažovateľom jednoznačne formulovaným námietkam nenapravil krajský súd a ani najvyšší súd, ktorý sa k týmto námietkam vôbec nevyjadril. Sťažovateľ tak napriek dovolacej argumentácii, ktorá sa bezprostredne týkala právneho posúdenia otázky, ktorá bola kľúčová pre rozhodnutie o ním uplatnenom nároku na zvýšenie náhrady, nedostal žiadnu odpoveď.

77. Keďže najvyšší súd na sťažovateľove otázky neodpovedal, porušil tým jeho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri k tomu napr. III. ÚS 95/2026, bod 17 odôvodnenia).

IV.2. K trovám znaleckého dokazovania:

78. Ústavný súd v tejto časti súhlasí so sťažovateľovými námietkami proti uzneseniu najvyššieho súdu. V prvom rade preto, že princíp pomeru úspechu v konaní sa aplikuje rovnako pri rozhodovaní o náhrade trov sporových strán, ako aj pri rozhodovaní o náhrade trov znaleckého dokazovania, čo napokon vyplýva už aj z rozsudku okresného súdu. Sťažovateľova odvolacia a dovolacia argumentácia vo vzťahu k náhrade trov konania sporových strán preto bola relevantná aj vo vzťahu k náhrade trov znaleckého dokazovania.

79. V druhom rade preto, že v zmysle § 379 písm. a) CSP odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý. Podľa ústavného súdu už samotná argumentácia krajského súdu svedčí o tom, že v prípade náhrady trov znaleckého dokazovania išlo o závislé výroky, a krajský súd teda mohol preskúmať aj výroky o povinnosti žalovaného na náhradu trov znaleckého dokazovania.

80. Krajský súd totiž vo svojom rozsudku v podstate uviedol, že nie je možné rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa proti výroku o jeho povinnosti na náhradu trov znaleckého dokazovania bez toho, aby boli odvolaním napadnuté aj výroky o povinnosti žalovaného na náhradu tých istých trov. Inak povedané, rozhodnutie o trovách znaleckého dokazovania sa vždy musí týkať celých trov znaleckého dokazovania, t. j. predmet rozhodovania nie je deliteľný.

81. Ústavný súd v tejto súvislosti upozorňuje na judikatúru najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4Cdo/91/2020, ktorá sa síce týkala vypořádania bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ale principiálne je použiteľná aj v sťažovateľovom prípade. V tejto veci najvyšší súd uviedol, že v prípadoch, v ktorých nie je predmet konania deliteľný, je potrebné chápať celý výrok rozhodnutia ako jeden celok a žiadna jeho časť nenadobúda právoplatnosť oddelene. Podaním odvolania aj proti časti výroku je napadnutý celý výrok (pozri bod 15 odôvodnenia uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu).

82. V sťažovateľovom prípade to znamenalo, že podaním odvolania proti výrokom o sťažovateľovej povinnosti na náhradu trov znaleckého dokazovania boli napadnuté aj výroky o povinnosti žalovaného na náhradu týchto trov a krajský súd mal o nich rozhodnúť.

83. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovo dovolanie proti rozsudku krajského súdu bolo v tejto časti dôvodné a najvyšší súd odmietnutím dovolania v tejto časti rozhodol v rozpore so zmyslom príslušných ustanovení o dovolacom konaní. V dôsledku toho porušil sťažovateľove práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri k tomu napr. III. ÚS 495/2025, bod 66 odôvodnenia).

IV.3. Záver:

84. Vzhľadom na konštatované porušenie sťažovateľových práv ústavný súd v súlade s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákon o ústavnom súde napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vo výroku o odmietnutí sťažovateľovho dovolania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (body 1 a 2 výroku tohto nálezu). Druhý výrok uznesenia najvyššieho súdu o trovách odvolacieho konanie nie je týmto nálezhom dotknutý.

85. Ústavný súd ďalej v súlade s § 134 zákona o ústavnom súde uvádza, že po vrátení veci v ďalšom konaní najvyšší súd zodpovie na všetky podstatné sťažovateľove dovolacie námietky, ako boli zhrnuté v odôvodnení tohto nálezu a bude pritom vychádzať z ústavným súdom uvedených právnych názorov.

V.

Trovy konania

86. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľovi aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Trovy konania sťažovateľa pozostávali z trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2025.

87. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). V roku 2025 predstavovala základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby sumu 371 eur (§ 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby sumu 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky).

88. Výška odmeny právneho zástupcu tak predstavovala 742 eur (2 x 371 eur) a výška náhrady jeho hotových výdavkov 29,68 eur (2 x 14,84 eur), t. j. spolu 771,68 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty, uvedená suma sa v súlade s § 18 ods. 3 vyhlášky zvýšila aj o daň z pridanej hodnoty vo výške 23 %, t. j. o sumu 177,49 eur. Trovy konania sťažovateľa teda predstavovali spolu sumu 949,17 eur, ktoré je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2026

Robert Šorl
predseda senátu